

FRA FANGEHULLET TIL KONGENS SLOTT

Bakgrunnsstoff 1 Mos 37,2-41,40.

Minnevers «Han har ikke mer å si her i huset enn jeg, og har ikke nektet meg noen ting unntatt deg, siden du er hans kone. Hvorledes skulle jeg da gjøre denne store ondskap og synde mot Gud?» (1. Mosebok 39,9).

Ukeoversikt Jakobs historie snor seg videre og viser kontrasten mellom menneskets iboende syndighet og Guds godhet og nåde.

I 1 Mosebok 34 får vi høre at Jakobs datter Dina ble voldtatt av en av de lokale stormennene hvorpå to av Jakobs sønner, Simeon og Levi, drepte alle mennene i byen. Jakob frykter hevnaaksjoner og flykter derfra og tilbake til Betel (1. Mosebok 35), der Herren etter alle disse fryktelige hendelsene fornyer paktsløftene med ham: «Så sa Gud til ham: Jeg er Gud Den Allmektige. Vær fruktbar og bli tallrik! Et folk, ja, mange folkeslag skal stamme fra deg, og konger skal ha sitt opphav i deg. Det landet jeg har gitt til Abraham og Isak, det landet gir jeg deg og ætten din etter deg» (vers 11, 12).

Resten av 1. Mosebok 34 forteller om Benjamins fødsel og Rakels død. Det fortelles også om Ruben som «lå med Bilha, sin

fars medhustru» (vers 22). Sist i kapitlet blir Jakob gjenforent med 180 år gamle Isak som så dør og blir begravd av sine to sønner.

1. Mosebok 36 gjengir Esaus ættetavle, den delen av familien som nå i det store og hele forsvinner ut over synsranden. Så fortsetter skriften i kapittel 37 med Jakob og hans «utvalgte» ætt.

Er det noe å lære av alt dette?

Hvis det er slik at Gud kan oppfylle sin vilje midt i all denne synden, kan man jo bare forestille seg hva som kunne skje om alle de som bekjenner hans navn faktisk levde slik han vil.

SØNDAG**Drømmeren**

Les 1. Mosebok 37 og svar på spørsmålene:

1. Hvorfor la brødrene Josef for hat?

---

2. Hvordan gjorde Josef vondt verre?

---

3. Les versene 21 og 22. Av alle brødrene var det Ruben som forsøkte å gjøre det som var rett. Hva er så ironisk med det?

---

4. Les vers 25-28. Hvorfor drepte de ham ikke, da?

---

5. Ta et overblikk over Jakobs liv? Hvordan kan denne tragedien sies å være en følge av feil han selv har begått?

Dette er en fryktelig historie, men den burde ikke overraske oss som nå kjenner forhistorien. Misunnelse, vold og falskhet hadde preget familien fra første stund, og enda guttenes far tilbad den sanne Gud, viste de at de selv ikke kjente Gud. De hadde ikke opplevd den omvendelsen som skal til om man virkelig skal tjene ham.

Til ettertanke Se hvor langt de var villige til å gå når de ble drevet av en synd som løp løpsk (misunnelse i dette tilfellet). Hva kan dette lære oss om hva synden kan føre til om den får lov til å blomstre?

MANDAG

Synd med kanaanittene

Les 1. Mosebok 38. Hva handler kapitlet om? Hva lærer vi om Judas personlighet?

---

1. Mosebok 38 gir et avbrudd i fortellingen om Josef. Kanskje ønsket Herren å vise kontrasten mellom Juda, han som forrådte Josef, og den forrådte selv.

Men det er vel viktigere at 1. Mosebok 38 lar oss forstå «at Jakobs sønner glemte familiens høye kall og stod i fare for å bukke under i Kanaans synd. Hvis Gud i sin nåde ikke hadde grepet inn og ført hele Jakobs familie ned til Egypt, ville hele stammen kanskje ha gitt etter for kanaanittenes fordervende skikker. Kapittel 38 inngår derfor som en del av helhetsbildet av Israels gamle historie.» – *The SDA Bible Commentary*, bind 1, side 434.

Enda så fordervet Judas handlemåte var, så viser han tross alt litt moralsk ansvar. Hvordan? (Se vers 26; se også 1 Mos 37,26.)

Da han ble avslørt, måtte Juda bare innrømme sin skyld, og som i sammensvergelsen mot Josef viste han en oppriktighet som skjulte seg bak hans til tider skandaløse oppførsel. Hans klare innrømmelse, hans handlemåte overfor Tamar og hans plass i Kristi ættetavle (1 Mos 49,10) tyder på en gjennomgripende forvandling. En edlere personlighet enn sine storebrødre sikret ham lederstillingen i familien og plassen som ættefar til Israels fremtidige ledere (se 1 Mos 49,3.4.8-10).

Til ettertanke **Hvorfor må vi passe på at vi ikke dømmer andre? (Matt 7,1). Hvordan kan man skille mellom å dømme handlinger og å dømme mennesker? Hvorfor er dette et så viktig skille?**

TIRSDAG

Josef i Egypt (1. Mosebok 39)

Karavanen med fangen Josef som fange passerte nær der Jakobs telt stod. En stund var tenåringen «fullstendig overveldet av sorg og angst». — *Alfa og Omega*, bind 1, side 195 (PP:213). Men Josef hadde ikke glemt det Jakob hadde fortalt om Guds kjærlighet og trofasthet mot Abraham, Isak og ham selv og valgte å stole på Herren og leve som en som har himmelen til fedreland. Da Josef ble ført ned til Egypt, beredte forsynet veien så Jakobs familie skulle bli berget og ende opp under fremmed åk inntil amorittenes syndebeger i Kanaan var fullt (1 Mos 15,13-16). Her begynner den utrolige beretningen om hva Herren kan utrette gjennom den som mot alle odds velger å være tro mot ham.

Tenk på det vi allerede vet om Josef og det vi vet om familiebakgrunnen hans. Finner du noe i hans bakgrunn som skulle tyde på at han ville vise seg å være så tro mot Herren? Hva kan svaret på dette spørsmålet lære oss?

Hvis man også bemerker det problemet andre av familiens medlemmer hadde med begjæret (1 Mos 35,22; 38,16.18), for ikke å snakke om flerkoneriet i familien (som sikkert appellerte til driften), står Josefs standhaftighet overfor hans herres hustru som et mektig vitnesbyrd om hans tro og integritet.

Først ble Josef solgt som slave, og så ble han helt uten grunn kastet i fengsel. Men tre ganger leser vi i 1. Mosebok 39 at «Herren var med» ham. Hvordan skal vi forstå dette? Hvordan kunne Gud være «med» ham når han fikk oppleve så mye vondt?

Dette må vi forstå: vanskeligheter og prøvelser viser ikke at Gud har sviktet et menneske. Josef fattet ikke Guds forsyn. Han kunne ikke forstå det vi i ettertid ser så klart. Fra hans ståsted var det hele meningsløst. Likevel hadde han bestemt seg for å være tro mot Gud.

Til ettertanke Hva kan denne historien lære oss om å stole på Gud til tross for det vi opplever?

ONSDAG

Munnskjenken og bakeren (1. Mosebok 40)

Bakeren og munnskjenken var viktige tjenestemenn ved hoffet (se Neh 1,11). De var også blitt kastet i fengsel (kanskje var de blitt anklaget for å være med på et kuppforsøk) og var blitt overlatt i Josefs varetekt.

Hvordan får vi nytt lys over Josefs personlighet i vers 6-8?

Selv i fengsel var Josef opptatt av å hjelpe andre og å vitne for Herren (se vers 8). Han gav Gud æren for at han kunne tyde drømmene.

Påstand: Josef er tro mot Gud og har «fremgang» i fengslet, men likevel synes han det han har opplevd er dypt urettferdig og lengter etter å slippe ut av fengselet. Hva sier han som underbygger påstanden?

Josef trodde, men likevel søkte han andres hjelp for å slippe ut av fengslet. Han kjente ikke fremtiden, og heller ikke Guds planer, men han gjorde det han kunne for å bli fri. Dette er bare rimelig. Men dessverre mislyktes forsøket. Munnskjenken ble en fri mann og Josef gikk i glemmeboken. Men hva skulle munnskjenken ha sagt? «Du farao, det sitter en hebreer i fengslet som er en kløpper til å tyde drømmer. Burde ikke han få slippe ut»? I 1. Mosebok 41 skal vi se at han faktisk husket Josef da tiden var inne. I mellomtiden måtte Josef bare kjempe med tvil og skuffelser i enda to år til.

Til ettertanke Josef må ha blitt dypt skuffet. Tenk så lett det ville vært å gi opp både troen og håpet. Hva gjør vi når vi som Josef føler at vi rammes av mer enn vår del av livets slag? Hvordan kan man bevare troen og håpet under slike forhold?

TORSDAG

Josef blir en fri mann (1 Mos 41,1-40)

Her er vi midt i et typisk egyptisk landskap. Vi leser om kuer som kjøler av seg i elven. Elvegresset blir nevnt (1 Mos 41,2), og Josef barberer seg når han forlater fengselet (på egyptiske malerier

kjenner man semitter på skjegget). Egypterne så på Nilen som livets kilde, så magre kuer som steg opp av elven må ha vært et redselsfullt syn for dem.

Hvordan uttrykker munnskjenken sin tillit til Josef?

Legg merke til at Josef etter alle skuffelsene likevel gir uttrykk for tro på sine fedres Gud. Dette ser vi i vers 16, der Josef sier klart i fra at det bare er ved Guds hjelp at han kan tolke drømmen. Dette er ganske sterkt, for forholdene tatt i betraktning ville det være lett for ham å ta æren selv for dermed å ta seg bedre ut for farao. I stedet ser vi på nytt Josefs tro i aksjon.

Hva sier Josef etter utlegningen av drømmen, som igjen er et vitnesbyrd for hans Gud.

Josef anså alt det han forutså for å være en følge av Guds inngrep. Han så altså Guds hånd i det som skulle skje. Igjen viser det han sa at han hadde tillit til Guds storhet og makt. Dette gjør det lettere å begripe at han beholdt troen gjennom den tunge tiden i fengselet.

Etter å ha tolket drømmen, tok Josef til å gi kongen råd om hva han burde gjøre, så som å finne noen som kunne stå for lagringen av korn. Hva var det i drømmen slik den er beskrevet i skriften, som man kan forstå slik? Ingenting. Kan det tenkes at Josef her så sitt snitt til å komme ut av fengselet og håpte på en oppgave til seg selv. Hvorfor ikke, egentlig? Det ville da være ganske menneskelig, også for en som elsket Gud og var trofast mot ham.

FREDAG

Videre studium

«Fra fangehullet ble Josef opphøyet til hersker over hele Egypt. Det var en meget ærefull posisjon, men den var vanskelig og farefull.

Det er ikke uten problemer å være på toppen. Stormen lar gjerne den lille blomsten dypt nede i dalbunnen stå i fred, mens den velter det staselige treet som vokser oppe i høyden. Slik kan de som har bevart sin rettskaffenhet under beskjedne levekår, bli dratt ned i fordervelsen på grunn av de fristelser som følger med fremgang og ære.

Josefs karakter bestod prøven både i medgang og motgang. Han viste den samme troskap da han stod i faraos slott som da han satt i fengslet. Han var hele tiden en fremmed i et hedensk land, skilt fra sin egen slekt som tilbad Gud. Men han trodde fullt og fast at Gud hadde ledet ham, og i ubrytelig tillit til Gud utførte han de plikter som stillingen førte med seg.» — *Alfa og Omega*, bind 1, side 203, 204 (PP:222).

Spørsmål til drøftelse

1. Denne uken har vi sett at Gud virket gjennom drømmer og deres betydning, for i den kulturen som preget denne delen av oldtidens verden, ble drømmer sett på som gudenes varsler. Virker Gud gjennom drømmer og deres tolkning i vår tid slik han gjorde det den gangen? Eller gjør han det mer noen steder enn der drømmer og deres betydning ikke tas så alvorlig? Hvordan ville Gud ha åpenbart seg og sine planer hvis Josef-fortellingen hadde vært plassert hos oss i vår samtid?
2. La dem som vil, få fortelle om enkelte av sine egne «Josef-historier», tunge opplevelser som siden skulle komme til å åpenbare Guds utrolige forsyn.
3. Enkelte kommer styrket ut av tunge opplevelser, mens andre mister sin tro. Snakk sammen om dette: hva skyldes forskjellen?